

Verslag concept

Commissie Economie, Energie en Bestuur

Datum	:	26 november 2018
Commissievoorzitter (plv.)	:	dhr. A. van Liere
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	023-5143756/zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter (plv.)

Commissiegriffier

Leden van de commissie

VVD

D66

PvdA

PVV

SP

CDA

GroenLinks

PvdD

50PLUS

CU/SGP

ONH

dhr. A. van Liere

mw. M. de Zwart

mw. F.M. Lagerveld

dhr. F. de Groot (D66), mw. S. Klaassen

mw. Doevendans, mw. C. van Rooij

--

mw. C. Boelhouwer, dhr. J. Haijen

dhr. P. de Kam, mw. W. van Andel

mw. Z. Pels, dhr. J. Gringhuis

dhr. F. Zoon

mw. O. de Meij

dhr. M. Klein

dhr. B.I.M. Bouberg Wilson

Gedeputeerden

Notulist

Afwezig met bericht

dhr. A. Tekin, dhr. J. Bond, dhr. J. van der Hoek

Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

dhr. J. Remkes, dhr. A. Hietbrink, dhr. M.R.F.

Wiesehahn, mw. I. Bezaan, dhr. N. Kaptheijns

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Inloophalfuur
3. Vaststellen agenda, verslag 15 oktober 2018, lange termijnagenda en moties- en toezeggingenlijsten
4. Rondvraag portefeuille dhr. Remkes en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
5. B-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)
 - 5.a.1. Consultatie tussenstand Klimaatakkoord
 - 5.a.2. Brief GS aan PS inzake samenwerking met Alliander
 - 5.a.3. Brief van GS aan PS inz. uitgangspunten dashboard Energietransitie Noord-Holland
6. Rondvraag portefeuille dhr. Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Pagina 2

8. B-Agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen
- 5 8.a. Brief GS aan PS inzake Tweede Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
9. A-Agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen
- 10 9.a. Subsidies Algemeen: Voordracht actualisatie evaluatiekader subsidies
10. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 15 11. Sluiting
12. C-agenda Communicatiebeleid, integriteit, PS/GS zaken, juridische zaken en intern. betrekkingen/public affairs
- 20 12.a Juridische Zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag Hoor- en adviescommissie 2017 (c-agenda EEB 26-11-2018)
- 12.b Integriteit: Brief GS inz. WOB verzoek om informatie over integriteitsmeldingen NH Nieuws (C-agenda EEB 26-11-2018).
- 25 13 C-agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)
- 13.a Economie: Brief GS aan PS inz. Tweede Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda economie 2016-2019 (B-agenda EEB 26-11-2018)
- 30 13.b Economie: Brief GS aan PS inz. Monitor Werklocaties Noord-Holland 2018 (C-agenda EEB 26-11-2018)
- 14 C-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archiveren (Van der Hoek)
- 35 14.a Milieu/Energie: Ingekomen Persbericht 'Stop de biomassacentrale van Nuon in Diemen' (C-agenda NLWM 29-10-2018 (leidend) en C-agenda EEB 26-11-2018)
- 14.b Landbouw/Energie: Verloren landbouwgrond voor aanleg Solar parken (C-agenda NLWM 03-12-2018 en C-agenda EEB 26-11-2018)
- De brief is conform de AGV geanonimiseerd (geen adresgegevens, etc.) Statenleden en duo-leden kunnen de niet-geanonimiseerde versie vinden via 'Ingekomen stukken burgers met NAW' in iBabs
- 40 14.c Energie/Mobiliteit/Economie: Brief GS aan PS inz. Deelname Amsterdam Smart City (C-agenda EEB en M&F 26-11-2018 en R&W 3-12-2018)
- 14.d Circulaire economie: Brief GS aan PS inz. Samenwerkingsovereenkomst Impact Hub Amsterdam (c-agenda EEB 26-11-2018)
- 45 14.e Bestuur: Brief van GS aan PS inz. beantwoording brief van B&W van Wijdmeren van 28 sept 2018 over arhi-procedure (c-agenda EEB 26-11-2018)
- 14.f Bestuur: Brief GS aan PS inz. Voornemen nevenfunctie hr. Bond (c-agenda EEB 26-11-2018)
- 50 15 C-agenda Recreatieschappen en Onderwijs en Arbeidsmarkt (Tekin)
- 15.a Recreatieschappen: agenda vergadering AB Spaarnwoude 18 okt. 2018 (C-agenda EEB 26-11-2018; de openbare stukken die bij deze vergadering horen kunt u downloaden op de site van het recreatieschap).
- 55 15.b Grond/Natuur/Recreatie: brief GS aan PS inz. Aangaan verkoopovereenkomst met Recreatieschap Geestmerambacht ter uitvoering van de Vaststellingsovereenkomst (c-agenda M&F en EEB 26-11-2018 en NLWM 3-12-2018; M&F leidend)
- 16 C-agenda Algemeen
- 60 16.a Heel PS: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht nr. 20 (c-agenda M&F en EEB 26-11-2018 en NLWM en R&W 3-12-2018)

Agenda

65 1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 18.15 uur en heet alle aanwezigen welkom in de vergadering. Bericht van verhindering is ontvangen van dhr. Remkes, dhr. Kaptheijns (PVV), dhr. Wieseahn (VVD), dhr. Hietbrink (GL) – die wordt vervangen door mw. Pels – en mw. Bezaan (PVV) staat met pech onderweg te wachten en dhr. Van der Hoek is ook onderweg.

In de PS-vergadering van 8 oktober is naar aanleiding van de actualiteit van de PvdD ‘Geen vergunningen voor biomassacentrales’ het verzoek om meer informatie naar voren gekomen. Het college biedt aan om voorafgaande aan de vergadering op 21 januari 2019 van 17.30 tot 18.30 uur een technische briefing te organiseren. De commissie gaat hiermee akkoord. Op 10 december staat een werkbezoek gepland met als onderwerp de warmtetransitie. Statenleden kunnen zich nog aanmelden.

Woensdag 6 februari 2019, procedure visie Spaarnwoude park 2040 (C-agenda): Het algemeen bestuur van Spaarnwoude is bezig met het opstellen van een visie Spaarnwoudepark met een uitvoeringsprogramma en vraagt om input van stakeholders, gemeenteraden en PS. De actualiteit is groot met name ten aanzien van natuurinclusief recreëren, de grootstedelijke vraagstukken binnen de MRA en het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer van een jaar geleden. Op woensdag 6 februari 2019 wordt in de middag/avond een conferentie georganiseerd om input op te halen. Statenleden worden verzocht deze datum te noteren.

85 Gedeputeerde **Bond** meldt dat de documenten van ‘De Kop werkt’ nog niet volledig zijn, reden om dit agendapunt te verplaatsen naar de agenda van de vergadering van 21 januari 2019. Overigens staat een deel van het uitvoeringsprogramma al op de website.

90 Gedeputeerde **Tekin** voert op 4 december a.s. een tweede rondetafelgesprek over de campus Zaanstad en food- en procestechnologie. Op 14 december a.s. wordt het MRA skills akkoord ondertekend gekoppeld aan een pilot individuele leerrekeningen (die zijn opgenomen in het regeerakkoord).

95 2. Inloophalfuur

Er zijn geen insprekers.

100 3. Vaststellen agenda, verslag van de vergadering van 15 oktober 2018, lange termijnagenda en moties- en toezeggingenlijsten

Agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

105 Verslag 15 oktober 2018

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Strategische Statenagenda

110 De volgende onderwerpen staan geagendeerd voor de volgende vergadering: De Kop werkt, jaarplan 2019, de maatschappelijk economische effectrapportage en het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer inzake energietransitie.

Moties- en toezeggingenlijsten

De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

115 De voorzitter meldt dat in de vorige vergadering is afgesproken om vandaag nogmaals te polsen of motie 60 over Pallas aangenomen in de PS-vergadering van 15 december 2014, als afgedaan kan worden beschouwd.

120 Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) constateert dat de update van de business case is toegestuurd, maar de lijst met geïnteresseerde private investeerders ontbreekt nog. De reden hiervoor is bekend. Daarom wordt de motie als afgedaan beschouwd mits een toezegging wordt gedaan omtrent het zo snel mogelijk aanleveren van de lijst.

125 De heer **De Groot** (D66) sluit zich hierbij aan. Er zou aan het eind van het jaar nog aanvullende informatie verstrekt worden over de lening aan Pallas.

130 Gedeputeerde **Bond** heeft al toegezegd dat zodra er meer informatie bekend is over private investeerders, hij PS onmiddellijk zal informeren. Dat geldt ook voor de informatie over het op hetzelfde niveau brengen van de provinciale lening als die van het Rijk en het besluit hierover vanuit Den Haag.

De **voorzitter** constateert dat voorgesteld kan worden motie 60 als afgedaan beschouwd kan worden.

135 4. Rondvraag portefeuille dhr. Remkes en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

140 5. B-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Van der Hoek)

5.a.1. Consultatie tussenstand Klimaatakkoord

5.a.2. Brief GS aan PS inzake samenwerking met Alliander

5.a.3. Brief van GS aan PS inz. uitgangspunten dashboard Energietransitie Noord-Holland

145 De **voorzitter** stelt voor deze agendapunten gezamenlijk te bespreken. De commissie gaat hiermee akkoord.

150 De heer **Gringhuis** (GL) is blij met de inhoud van het Klimaatakkoord en kijkt uit naar de verdere uitwerking. Hij vraagt of het college voor een actieve of passieve rol gaat kiezen bij de uitvoering van het akkoord. De definitie van grondstoffen voor een biomassacentrale is te ruim, want momenteel is het toegestaan om hout wereldwijd in te schepen. Echter, het vervoer van hout vindt niet duurzaam plaats en daarmee wordt de CO2-besparing teniet gedaan. GS worden daarom verzocht zich in te spannen voor een engere definitie van het
155 begrip 'grondstoffen'. Daarnaast zijn de knellende regels voor wind op land een zorgpunt. Artikel 32 van het klimaatakkoord is niet meer houdbaar, want er is meer nodig dan maximaal 685,5 MW. Deelt het college de mening om de discussie hierover te heropenen? Om te voorkomen dat ambities van het Klimaatakkoord niet behaald worden vanwege gebrek aan capaciteit bij gemeenten, worden GS gevraagd te verkennen of vergelijkbaar met wonen, een
160 groep ambtenaren ingezet kan worden om gemeenten te ondersteunen bij de energiestrategie en burgerinitiatieven. De lasten van het Klimaatakkoord moeten eerlijk verdeeld worden over de samenleving. Zijn GS het ermee eens dat de zwaarste schouders de zwaarste lasten moeten dragen? En willen GS dit bij het IPO inbrengen?

165 Mw. **Doevendans** (PvdA) vindt het belangrijk om ten aanzien van de kosten rekening te houden met de kleine bedrijven met het oog op de noodzaak van opschaling. Er is mede in het kader van langer doorwerken, een mix van verschillende opleidingen en scholing noodzakelijk, mede met het oog op doelgroepen die vanwege leeftijd, ontbrekende taalkennis of andere nationaliteiten niet goed kunnen meekomen. In hoeverre worden de onderzoeken
170 van geo- en aquathermie gekoppeld aan de plannen in de RES'en hoe worden de onderzoeken in elkaar geschoven? De door GL voorgestelde energieambassadeur wordt ondersteund, want met het oog op de RES'en is een dergelijke ambassadeur nodig om ervoor te zorgen dat de twee RES'en in elkaar worden gevlochten evenals voor de opschaling van de bewustwording. Biomassa dient op duurzame wijze verwerkt te worden. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat
175 biomassa alleen gebruikt wordt voor energiecomponenten waar alternatieven ontbreken? De subsidiëring mag niet leiden tot overcapaciteit van tijdelijke bio-energiecentrales. Overigens moeten tijdelijke centrales zodanig ingericht worden dat zij later over kunnen gaan op duurzame vergassing. Kan het instrument van erfpacht meegenomen worden bij de verduurzaming? Een provinciale boekhouding CO2 is van belang om de impact van
180 investeringen zichtbaar te maken, evenals voor het in beeld brengen van de CO2-balans bij gemeenten.

185 Mw. **Klaassen** (GL) meldt drie punten waarop D66 het Klimaatakkoord zal toetsen. 1. Wordt de ambitie gehaald van 49% reductie in 2030? 2. Vindt er een eerlijke verdeling plaats van de lusten en lasten tussen huishoudens, industrie en kleine bedrijven, mkb? 3. De uitvoerbaarheid en haalbaarheid voor de provincie. De opgaven van het Klimaatakkoord moeten passen bij het provinciale beleid, daarom moet nader beoordeeld worden of

verbeteringen of toevoegingen nodig zijn. Momenteel wordt in de stukken al gesproken over een aantal zaken, waarvan hopelijk begin 2019 een uitgebreider overzicht beschikbaar komt.
 190 Er staat bijvoorbeeld vermeld dat de provincie aan de lat staat voor de harmonisatie van de wet- en regelgeving voor de energiebesparing in de industrie. In het overzicht moet duidelijk worden of de provincie dat doel kan waarmaken. Moet het beleid hiervoor worden aangepast en is er voldoende kennis in huis? Ruimtelijke inpassing van warmtebronnen en -netten: wat moet de provincie doen om dit waar te kunnen maken? Welke gevolgen ontstaan er voor de
 195 opcenten wanneer er vanaf 2030 enkel nog emissieloze auto's worden verkocht? Op deze situatie moet men voorbereid zijn en misschien moet het beleid uiteindelijk aangescherpt of uitgebreid worden. Kan het college een overzicht geven van de bestaande knelpunten? Welke kansen ziet de provincie in het Klimaatakkoord voor het Noord-Hollandse bedrijfsleven? Er worden allerlei samenwerkingsvormen aangegaan – onderwijs en arbeidsmarkt – maar is dit voldoende voor de maatschappelijke taak die aan Alliander is toebedeeld? Alliander ziet twee
 200 knelpunten in de energietransitie en de woningbouwmarkt waar de aansluitingen wellicht in de knel komen door de grote opgave. In de brief worden allerlei acties door Alliander vermeld, maar doet zij wel genoeg?

205 Dhr. **De Kam** (CDA) hoopt dat er voor de volgende presentatie meer tijd beschikbaar is, want vandaag was er onvoldoende tijd om vragen te kunnen stellen. Hij stelt voor om de aandachtspunten voor het IPO formeel in PS vast te stellen, maar het is hem niet bekend of dit past in de planning. Wat wordt de opgave voor de provincie of welk deel gaat zij voor haar rekening nemen? Hij constateert dat zon op daken meetelt bij het realiseren van de opgave. In
 210 het proces met de RES'en moeten de regio's met een bod komen, maar welk bod doet de provincie voor het opwekken van energie op het eigen areaal? In de omgevingsvisie staat vermeld dat energieneutraal op eigen grondgebied van de provincie niet haalbaar is en tevens wordt er gesproken over een adaptieve strategie voor het ontwikkelen van een duurzame energiemix op land. De voorkeur van het CDA gaat uit naar een maximaal rendement van zon
 215 op daken en het benutten van infrastructuur. Daarnaast windenergie realiseren op locaties zoals industrieterreinen en in de derde plaats zonneparken waar dit niet ten koste gaat van goede landbouwgrond. In deze oplossingsrichtingen zit een volgorde. Voorgesteld wordt om de rol van de provincie nader te definiëren om de potentie van opwekking door zon op daken en langs infrastructuur volledig te benutten.

220 Mw. **Klaassen** (D66) vraagt naar de definitie van het CDA van goede landbouwgrond.

Dhr. **De Kam** (CDA) is van mening dat dit de food versus fuel discussion betreft en food staat op de eerste plaats, daarna komt energie. Een definitie van goede landbouwgrond heeft hij
 225 niet zo voorhanden.

Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat zon op daken prevaleert op windenergie. Op windenergie heeft de provincie redelijke invloed, maar hoe kan er zon op daken worden gerealiseerd in de provincie?
 230

Dhr. **De Kam** (CDA) heeft hier geen concrete ideeën over op dit moment, maar de provincie moet wel een rol spelen in het benutten van alle mogelijkheden. De focus moet liggen op innovatie. Energiemonitor en dashboard: is het met relatief weinig inspanning mogelijk het energieverbruik in de provincie op wijkniveau in beeld te brengen?
 235

Mw. **Klaassen** (GL) meent dat is afgesproken om met het dashboard te wachten op het landelijke proces. Is het CDA het hiermee eens?

240 Dhr. **De Kam** (CDA) is het ermee eens dat de nieuwe rekenregels worden toegepast op het landelijke dashboard, maar er moet ergens gestart worden met de regionale energiestrategie en voor de RES'en zijn onderliggende data over de energievraag van groot belang.

Dhr. **Klein** (CU/SGP) is positief over de voortgang die wordt geboekt aan de klimaattafels, want het is heel duidelijk welke doelen men wil halen en die vragen om rigoureuze keuzes.
 245 Enerzijds heeft de provincie via IPO aangeboden om de energietransitie te coördineren, anderzijds is gekozen voor het inzetten van RES'en zodat het proces van onderop in gang wordt gezet. Het lijkt erop dat hierdoor democratisch vacuüm ontstaat. Hoe kan de provincie ervoor zorgen dat de doelen behaald worden met deze structuur? Verzocht wordt om een lijstje van provinciale regelgeving op te stellen die mogelijk aangepast moet worden met het

250 oog op de energietransitie, zodat deze knelpunten de komende jaren aan de orde gesteld kunnen worden. Een extra aandachtspunt is het effect van de verschuiving van de energiebelasting op de projecten van burgercorporaties die worden gestimuleerd en gesubsidieerd door de provincie. Verschuiving op belastingen haalt de zekerheid weg voor deze projecten. De provincie moet zorgen voor een goede borging, zodat het elkaar niet in de
255 wielen gaat lopen. Tevens moet de provincie blijven aansturen op zo stevig mogelijke aanspraken. Kan de provincie met Alliander wellicht gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen om de kabels langs polderwegen te vergroten voor het op grote schaal realiseren van zon op daken door boeren?

260 Dhr. **Zoon** (PvdD) is van mening dat de provincie de opgave kan realiseren door in te zetten op nieuwbouw van woningen en op bedrijventerreinen. Hij gaat ervan uit dat IPO zal inzetten op zware normen, dat geldt ook voor de energiebesparing bij de industrie. Liander is een beheerpartij die niet genegen zal zijn om in te zetten op veranderingen, zoals bij gasaansluitingen en energieopwekking en de hiermee samenhangende piekgevolgen. Hoe
265 gaat de provincie hiermee om wanneer de provinciale doelen haaks staan op die van Liander? De kritische opmerkingen over biomassa worden ondersteund.

Mw. **Lagerveld** (VVD) betreurt het dat zonder inhoudelijk debat de meerderheid van PS heeft besloten om kernenergie als oplossing bij het klimaatprobleem bij voorbaat uit te sluiten,
270 want zeker van partijen die met doemscenario's de Apocalyps voorspellen zou men verwachten dat zij bereid zijn om de CO₂-uitstoot op alle mogelijke manieren te beperken. De VVD is van mening dat kernenergie in de strategie na 2050 als serieuze optie moet worden meegewogen. Het belang van biomassa in de energiemix wordt onderstreept. Duurzame oplossingen voor de industriële productie gaan niet snel, daarom is een transitiebrandstof nodig totdat er 100% duurzame oplossingen gevonden zijn. Het college wordt verzocht met
275 het oog op de eigen biovergassingsprojecten het gebruik van duurzaam en menswaardig geproduceerde biomassa mee te nemen in de energiemix van de toekomst. Het ondergronds opslaan van CO₂ voor later alternatief gebruik wekt bij sommige mensen angst op, maar de weerzin tegen deze oplossing is vaak onterecht. Het college wordt aangemoedigd om het IPO positief te laten pleiten voor CO₂-opslag op locaties. Winning van aardwarmte met geothermie in een bebouwde omgeving dient op veilige wijze plaats te vinden. Dit dient als
280 randvoorwaarde geagendeerd te worden bij de klimaattafels, want een groot deel van het toekomstig energieverbruik is bestemd voor verwarming van het huis. De maatregelen moeten betaalbaar blijven voor bedrijven en inwoners. De VVD is tegen uitbreiding van wind op land, daarom dient het college in te zetten op zoveel mogelijk andere CO₂-vrije
285 energiedragers.

Dhr. **Bouberg Wilson** (ONH) refereert aan tabel S1 en tabel S2 in een publicatie van het Planbureau voor de Leefomgeving. Bij de tafel gebouwde omgeving en tafel industrie staat
290 vermeld dat er voldoende maatregelen zijn geïdentificeerd voor de realisatie van opgaven. In theorie is de doelstelling haalbaar maar de acties zijn onvoldoende concreet en nauwelijks uitgewerkt. Daarom kan het verwachte effect van het Klimaatakkoord op hoofdlijnen nog niet bepaald worden. Pas wanneer het 'hoe' bekend is, kan het effect van de daadwerkelijke voorstellen in beeld gebracht worden. Dat geldt dus voor de verwachte milieueffecten, de
295 kosten, lastenverdeling, ruimtelijke effecten en arbeidsmarkteffecten. Ook het PBL concludeert dat het voorstel nog niet doorgerekend kan worden. Dashboard energietransitie NH: naast het regionale niveau moet ook op gemeentelijk niveau de stand van zaken bekend zijn. De RES'en geven immers input voor ruimtelijke planvorming op provinciaal en gemeentelijk niveau. In het dashboard lijkt enkel sprake van deel-regionaal niveau. Hoe kijkt
300 de gedeputeerde hiernaar? Op welke wijze kunnen decentrale overheden i.c. gemeenten, waterschappen en netbeheerders, hun verantwoordelijkheid nemen voor de verdeling van de opgave? Welke faciliterende rol heeft de provincie en hoe ziet zij toe op het nemen van de verantwoordelijkheid door de decentrale overheden? Graag een reactie van de gedeputeerde.

305 Mw. **De Meij** (50plus) is van mening dat er nog veel onzeker is, daarom wordt voorgesteld te wachten op de uitkomsten van de klimaattafels begin 2019. De effecten op ruimtelijk niveau en wie wat moet gaan betalen, zijn nog totaal niet helder. In ieder geval dient de industrie als vervuiler te betalen want de burgers mogen niet opdraaien voor de energiebelasting, zeker niet wanneer zij geen invloed hebben op de mate van verduurzaming van een huurhuis.
310

Dhr. **Haijen** (SP) is blij dat de provincie de samenwerking van Liander met het onderwijsveld en instellingen stimuleert. Gaat de industrie daadwerkelijk meebetalen aan alle forse maatregelen voor de energietransitie? Hij vreest ervoor dat de rekening bij de burgers terechtkomt. Voorgesteld wordt om naar collectieve oplossingen te zoeken bij bijvoorbeeld de
315 aanschaf van warmtepompen, ook voor individuele huiseigenaren, want zo kan iedereen een steentje bijdragen. Hoe kan de provincie sturen op de prominente rol van de regionale energietransitie?

De **voorzitter** zegt toe om voor de volgende technische briefing meer ruimte in te plannen, zodat er gelegenheid is om vragen te stellen.
320

Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat de planning van de provincie sterk afhankelijk is van die van het Rijk. Partijen worden verzocht om gezamenlijk de aandachtspunten voor het IPO te benoemen, zodat het voor GS duidelijk is voor welke punten wel of geen meerderheid
325 is. Biomassa is gebaseerd op Rijksbeleid en het Rijk stimuleert het gebruik van duurzame biomassa conform de afspraken in het vorige energieakkoord, want die zijn van groot belang om het doel in 2030 en 2050 te kunnen behalen. Hiervoor is zelfs al SDE-subsidie beschikbaar. De provincie heeft hier geen invloed op, wel op de wijze waarop dit in de provincie wordt toegepast. De oplossing wordt gezien als tijdelijk in afwachting van nieuwe
330 innovatieve oplossingen. Overigens vormt de CO2 afkomstig van transport, een fractie van de winst die behaald kan worden met een duurzame toepassing. Eventueel kan de tijdelijkheid worden vastgelegd in een convenant, dat wordt op dit moment bestudeerd. In de RES'en wordt de discussie over wind op land opnieuw gevoerd, want de gemeenten zijn gevraagd hoe zij met zon, geothermie of wind kunnen bijdragen aan een duurzame productie op eigen of
335 andermans grondgebied. Het eventueel aanpassen van de regels voor wind op land kan mogelijk onderdeel vormen van de nieuwe coalitieonderhandelingen. Overigens zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van de burgerparticipatie. Het aspect van de lasten en het uitgangspunt, de vervuiler betaalt, zal aan het IPO gemeld worden als aandachtspunt. In het kader van het belang van huurders of eigenaren wordt veel aandacht
340 besteed aan betaalbaarheid van de lasten en dat deze niet onevenredig verdeeld worden. De wijze waarop raakt aan de inkomenspolitiek en daar heeft de provincie geen invloed op. Het voorstel om de kabels bij de Haarlemmermeer aan te passen kan als onderwerp geagendeerd worden, maar niet worden opgelegd aan Alliander. Overigens is Alliander zich bewust van haar veranderende rol in de nieuwe tijden die aanbreken. Alliander staat voor een grote
345 opgave, waarbij het vinden van geschikt personeel een essentiële rol speelt. **De ceo van Alliander heeft aangeboden om in een vergadering rechtstreeks met de commissie te spreken over de strategie en uitdagingen en opgaven waar men voor staat.** De RES is primair aan de gemeente maar de provincie heeft een programmamanager voor NH-Zuid en NH-Noord aangesteld om ervoor te zorgen dat de RES'en tot stand komen. Hiervoor zijn ook middelen
350 vrijgemaakt. Deze RES'en blijven onafhankelijk van elkaar en worden niet in elkaar gevlochten. In de monitoring worden de resultaten uniform vastgelegd. Het waarmaken van de afspraken is mede afhankelijk van welke rol wordt toebedeeld aan de provincie. De realisatiegraad zal te zijner tijd in beeld gebracht worden. De opmerking over de opcenten hoort thuis in de commissie M&F, de opmerkingen over de woningbouw bij gedeputeerde Geldhof en over de
355 industrie bij gedeputeerde Tekin, want elk collegelid heeft een eigen verantwoordelijkheidsgebied. Kernenergie voor de langere termijn is niet uit beeld, maar dit valt onder het Rijk. CO2-opslag is noodzakelijk als tijdelijke oplossing, maar op een gegeven moment zal een andere toepassing van CO2 plaatsvinden en zal er een soort handel in ontstaan en ook daarvoor is tijdelijke opslag noodzakelijk. Veiligheid van geothermie en het
360 toezicht daarop is een verantwoordelijkheid van het Rijk, maar in de provinciale regelgeving is de veiligheid van geothermie een belangrijk aandachtspunt, zeker wanneer deze in de bebouwde omgeving plaatsvindt zoals in Schalkwijk. Voorgesteld wordt dat de voorzitter een samenvatting geeft van het standpunt van de commissie over de diverse onderwerpen als input voor GS. De energiemix is aangeboden aan alle gemeenten. De provincie is
365 verantwoordelijk voor de verduurzaming van de eigen organisatie en het programma energietransitie en grondstoffen is een van de onderdelen die PS hebben toegevoegd. Zon op daken is een van de onderwerpen waarvoor bij de kaderbrief middelen zijn vrijgemaakt om hiermee de energietransitie een stimulans te geven. Innovatie wordt al gestimuleerd met bijvoorbeeld innovatiefondsen van startups tot hele grote participaties. Hij is geen
370 voorstander van een gedeeltelijke rapportage, dat belast de organisatie extra en deze rapportage is niet een-op-een vergelijkbaar met het resultaat van de monitoring. De belastingmaatregelen en het aandringen op het juiste rendement kunnen als aandachtspunt

375 meegenomen worden, maar dan in het algemeen dat waar er stimuleringsmaatregelen zijn, het Rijk wordt gevraagd om consistente regelgeving te realiseren die initiatieven van burgers stimuleert.

380 Gedeputeerde **Bond** meldt dat de glastuinbouw binnen de Greenports volop investeert, maar soms schuren de beleidsambities met bestaande regelgeving. Hierin moeten keuzes gemaakt worden. Geothermie valt bijvoorbeeld nog onder de oude Mijnwet maar het betreft een nieuwe techniek. Innovatie is verdeeld over de portefeuilles van GS en daar spelen vele zaken, zoals de aanleg van de CO2-leiding vanuit Haven C naar het Alton glastuinbouwgebied in Heerhugowaard en de koppeling op warmtenetten. Ook hier belemmeren de regels de realisatie. Er moeten nieuwe opleidingen komen voor de onderwijsinstellingen, ook voor om-
385 bijscholing. Hierbij speelt de provincie een bemiddelende rol. De erfpachtconstructie speelt een rol bij het verplaatsen van bedrijven naar gasconcentratiegebieden om de businesscase rond te krijgen. Deze constructie wordt bestudeerd in de Greenport.

390 Dhr. **Gringhuis** (GL) verzoekt GS de mogelijkheid te verkennen van het inzetten van een groep ambtenaren van de provincie om gemeenten bij burgerinitiatieven die raken aan het Klimaatakkoord te ondersteunen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat in de portefeuille van gedeputeerde Geldhof geld beschikbaar is gesteld voor ondersteuning van gemeenten bij burgerparticipatie en daarnaast helpt het Servicepunt Duurzame Energie de gemeenten om de dialoog met de burgers aan te gaan. Deze twee instrumenten zijn momenteel voldoende.

Tweede termijn

400 De **voorzitter** constateert dat de commissie het aanbod van de gedeputeerde voor een overleg van de commissie met Alliander graag aanvaardt. Zoals door de commissie voorgesteld, zullen tevens de leden van de commissies die ook met dit onderwerp te maken hebben worden uitgenodigd. Partijen worden verzocht concrete aandachtspunten te benoemen die GS kunnen meenemen naar het IPO. Ook wordt gevraagd op elkaars standpunten te reageren.

405 Dhr. **Gringhuis** (GL) herhaalt het verzoek om een lijst op te stellen met knelpunten in het beleid. Voorgesteld wordt uit te gaan van een engere definitie van grondstoffen voor biomassa evenals om voornamelijk in te zetten op duurzame energie met de hoogste opbrengst, dus vooral inzetten op zon- en windenergie en minder op andere vormen.
410 Biomassa is een optie mits duurzaam geproduceerd en vervoerd.

Dhr. **De Kam** (CDA) stelt voor biomassa in te zetten als een zo hoogwaardig mogelijke energiebron, zoals in de vorm van bio-kerosine voor vliegtuigen en niet voor warmte of elektriciteit.

415 Dhr. **Gringhuis** (GL) ontbreekt de kennis om te oordelen over de mogelijkheid van energie voor vliegtuigen.

420 Mw. **Doevendans** (PvdA) stelt voor om tijdelijke biomassa-installaties zodanig te realiseren dat zij later alsnog duurzaam ingezet kunnen worden in de nieuwe fase en bij innovaties en nieuwe methodieken van vergassing. De PvdA is en blijft tegenstander van kernenergiecentrales in Noord-Holland en PS hebben al besloten dat kernenergie niet meegenomen wordt naar het IPO. Bij onderwijs dient een mix van scholing te worden aangeboden gericht op diverse doelgroepen. De twee RES'en moeten onder een goede regie
425 op elkaar afgestemd en gesynchroniseerd worden, omdat het een complex geheel is waar veel partijen bij betrokken zijn. Hiervoor ligt een rol voor de energieambassadeur, zeker als het gaat over opschaling, enthousiasmeren en motiveren, vergelijkbaar met de werkambassadeur van de provincie. De provincie zou CO2 door middel van een CO2-boekhouding moeten omrekenen naar een bepaalde waarde, dat biedt de mogelijkheid aan gemeenten om naar een
430 goede balans te zoeken.

Mw. **Klaassen** (GL) memoreert de discussie waaruit naar voren kwam om bij bepaalde maatregelen een paragraaf op te nemen over het CO2-effect. Toen hebben PS afgesproken om eerst de resultaten van de MRA af te wachten om te kijken of het werkbaar is.

435

Mw. **Doevendans** (PvdA) vindt het interessant om te onderzoeken hoe de rest van de provincie hierover denkt wanneer dit wordt ingebracht bij het IPO. Zij heeft in eerste termijn gesproken over erfpacht richting woningeigenaren en niet zozeer richting de industrie.

440

Mw. **Klaassen** (GL) is blij met de toezegging dat er bij de volgende consultatie een analyse komt van de haalbaarheid en knelpunten, maar dat zou gepaard moeten gaan met een doorkijkje naar de kansen voor bedrijven en inwoners om ook daar de knelpunten weg te nemen. Aan de VVD wordt gevraagd of de voorgestelde CO2-opslag is gericht op hergebruik of op opslag in oude gasvelden.

445

Dhr. **De Kam** (CDA) constateert dat het niet reëel is te verwachten dat kernenergie al voor 2030 een mogelijke optie is, de periode waarop het Klimaatakkoord betrekking heeft. De regio's een bod moeten doen in de RES'en en de provincie heeft een redelijke potentie aan areaal. In M&F is bijvoorbeeld gesproken over SolaRoad, zonnepanelen in geluidsschermen en op daken van provinciale gebouwen. Wanneer deze potentie wordt benut, wordt de provincie dan ontwikkelaar of wordt dit betrokken bij de RES'en? Het door GS voorleggen van een overzicht van de knelpunten in het beleid wordt ondersteund.

450

455

Dhr. **Klein** (CU/SGP) is ook van mening dat biomassa een tijdelijke oplossing moet zijn met een zo hoogwaardig mogelijke inzet. Het effect van de verschuiving van de energiebelasting op de risico's voor de lokale energiecorporaties dient concreet bij het IPO ingebracht te worden, want verschuiving van de energiebelasting heeft grote consequenties voor de corporaties die sterk worden gestimuleerd door de provincie.

460

Dhr. **Zoon** (PvdD) stelt voor eerst af te wachten hoe de realisatie plaatsvindt en pas daarna een ambassadeur aan te stellen voor het ondersteunen van bedrijven om de energiedoelstellingen te realiseren. Eerst dient CO2 verminderd te worden en daarna kan alternatief hergebruik worden overwogen.

465

Dhr. **De Kam** (CDA) is van mening dat er voor CO2 bredere toepassingen in de industrie mogelijk zijn.

470

Dhr. **Zoon** (PvdD) is het hiermee eens, maar eerst moet ingezet worden op vermindering van CO2. Het is duidelijk dat CO2 voor industriële toepassingen geschikt is, maar niet voor woningbouw. Voorgesteld wordt om het Klimaatakkoord de volgende keer in een bredere opzet met meerdere commissies te behandelen, niet alleen de briefing maar ook de discussie.

475

Mw. **Klaassen** (GL) vindt de verdeling over alle portefeuilles juist meerwaarde hebben, want hierdoor komt het in alle commissies aan de orde en is de betrokkenheid van alle gedeputeerden gewaarborgd.

Dhr. **Zoon** (PvdD) stelt voor de verdeling te heroverwegen.

480

Mw. **Lagerveld** (VVD) is van mening dat de energietransitie vooral haalbaar en betaalbaar moet zijn. Zij spreekt over CO2-opslag in het algemeen, aangezien het gaat om de inbreng bij het IPO.

485

Dhr. **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt of alle betrokken partners – gemeenten, netbeheerders en waterschappen – ieder voor zich hun verantwoordelijkheid nemen of dat hier een toezichtstaak voor de provincie ligt. Hierover moet helderheid geboden worden.

Mw. **De Meij** (50plus) wacht af waar GS begin 2019 mee komen en wat de opgave voor de provincie wordt en hoe de doelen behaald kunnen worden.

490

Dhr. **Haijen** (SP) heeft geen opmerkingen.

Mw. **Doevendans** (PvdA) herhaalt haar vraag over erfpacht voor woningbouw.

495

De **voorzitter** geeft een overzicht van de kernwoorden voor de gedeputeerde: energieambassadeur, lijst met knelpunten regelgeving provincie NH, biomassa, CO2-

boekhouding, geen kernenergie (Statenuitspraak) energiecorporaties en de lastenverschuiving van energiebelasting en bij de analyse is verzocht om hier kansen aan toe te voegen.

500 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat bij de analyse ook de kansen bij het Klimaatakkoord worden betrokken. De gedeputeerde is ook aanwezig bij de bespreking van de tussenstand van het Klimaatakkoord in de andere commissies met uitzondering van M&F, dus hij behoudt hierdoor het totaaloverzicht. De criteria voor biomassa zijn door het Rijk bepaald en de vergunningen zijn afgegeven, want uiteindelijk zal er zeker handel in ontstaan. Naar het IPO zal worden meegenomen dat de toepassing voor Noord-Holland zo hoogwaardig mogelijk moet zijn. Bij de RES is al een programmamanager aangesteld om de afstemming tussen partners te coördineren en daarom wordt het inzetten van een provinciale energieambassadeur niet ondersteund, mede vanwege het feit dat ook de waterschappen en VNG een coördinerende rol hebben en daar houdt de landelijke kwartiermaker toezicht op. De RES'en komen toe aan de drie koepels, gemeenten, waterschappen en provincie en hun deelnemers. Eerder is al gesproken over de boekhouding en zijn hier afspraken over gemaakt, hier houdt de gedeputeerde aan vast. Kernenergie wordt niet ingebracht, mede omdat hier geen rol voor is weggelegd tot 2030. Eigen gebouwen worden zoveel mogelijk verduurzaamd met gebruik van zoveel mogelijke innovaties, maar de gemeenten nemen provinciale gronden en wegen mee. Er wordt geen provinciale RES opgesteld. Het Rijk is bekend met de effecten van wijziging van regelgeving op participatiebereidheid. Onlangs bleek uit een artikel in de Volkskrant dat gemeenten een methodiek overwegen waarbij de eigenaar een stukje grond van de gemeente tijdelijk in erfpacht krijgt, de verduurzamingsmaatregelen financiert en op termijn de eigen grond weer terugkoopt. Daar heeft de provincie geen rol, maar in het kader van verduurzaming van woningbouw maakt dit wel onderdeel uit van de portefeuille van gedeputeerde Geldhof.

Gedeputeerde **Bond** meldt met het oog op biomassa dat er in Noord-Holland twee projecten van groen gas lopen met nieuwe technieken en met andere grondstoffen.

525 De **voorzitter** sluit de beraadslagingen af.

6. Rondvraag portefeuille dhr. Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

530 De heer **Haijen** (SP) refereert aan recreatieschap Geestmerambacht op de C-agenda. De vaststellingsovereenkomst is in maart 2018 getekend. Bepaling 3 betreft het aanwijzen van het gebied als NNN en voorkomen dat dit belemmerend werkt voor de vestiging van recreatiebedrijven in het gebied. Wat is de stand van zaken van de herbegrenzing van het recreatiegebied?

535 Gedeputeerde **Tekin** antwoordt dat op het moment van ondertekening van de overeenkomst reeds gesproken werd over WKW en vanuit die optiek moet die bepaling gelezen worden. Volgende week wordt hier in NLWM verder over gesproken.

540 7. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

545 8. B-Agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)

8.a. Brief GS aan PS inzake Tweede Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019

550 Mw. **Van Andel** (CDA) vindt het goed dat er met de Omgevingsvisie wordt gewerkt en zij is trots op de bijdrage van de provincie in de vorm van faciliteren en ondersteunen van veel projecten. De meeste stoplichten staan op groen, er zijn veel verbeteringen gerealiseerd ten opzichte van de afgelopen jaren, vooral bij economie en werk. Er heeft enkel een verslechtering plaatsgevonden bij de inkomensongelijkheid en het woningtekort. Waarom is er een grote verslechtering van de inkomensongelijkheid opgetreden terwijl het beter gaat met de economie? Het woningtekort zal in RWW aan de orde worden gesteld. Is er zicht op financiering van SolarLab en dekking van de gehele onrendabele top? Hoe beoordeelt de

555

gedeputeerde de effectiviteit van de provincie bij het aanjagen van de digitale infrastructuur? In 2018 zijn er 12 aanvragen voor een garantstelling ontvangen en slechts een hiervan is
560 gehonoreerd. De andere hebben meer tijd gekregen om aan de gestelde eisen te voldoen. Biedt de provincie hier meerwaarde?

Mw. **Van Rooij** (PvdA) ondersteunt een expert meeting begin 2019. De resultaten in de rapportage zijn zeer positief vanwege de groei van de economie en de werkgelegenheid in
565 Noord-Holland. Pagina 32, digitale infrastructuur: waarom is er maar één aanvraag van de 12 gehonoreerd? Is bijstelling van het beleid nodig en geldt dat ook voor het beleid met het oog op de inkomensverschillen? Een van de verklaringen hiervoor is het feit dat hoger opgeleiden vooral naar gebieden trekken waar het economisch goed gaat. De subsidie winkelgebieden loopt van april 2018 tot december 2019. Wordt er überhaupt gebruik van gemaakt?

Dhr. **De Groot** (D66) geeft complimenten voor de rapportage die zich positief ontwikkelt. Werkgelegenheid: er is al eerder gepleit voor het opstellen van een Boston consultancy matrix waarmee ontwikkeling en marktaandelen van sectoren zichtbaar worden, hetgeen het koppelen van beleid aan beleidsdoelstellingen mogelijk maakt. Hoe kijkt de gedeputeerde
575 hiernaar? Bij werkgelegenheid moet aanknopings gezocht worden bij de veerkrachtige arbeidsmarkt en diverse acties, al dan niet in MRA-verband. Hier liggen kansen. Kan de provincie iets extra's doen om bedrijven ertoe over te halen meer te investeren in R&D? Welvaart en welzijn, de toenemende inkomensverschillen kunnen tegemoet worden getreden door het samen met het bedrijfsleven inzetten op onderwijs, opleiding, training,
580 werkgaranties en stageplaatsen. Het zou mooi zijn om een verbinding tot stand te brengen tussen de stoplichten en de sterke en zwakke kanten van de Noord-Hollandse economie gekoppeld aan welvaart, welzijn en duurzaamheid.

Mw. **Pels** (GL) is blij dat levensgeluk is opgenomen in de rapportage, want hieruit blijkt dat dit
585 geluk niet per se gekoppeld is aan economische groei. Maar men is bezorgd over de beneden gemiddelde score en over de verslechtering van de inkomensongelijkheid. De kerntaken van de provincie kunnen grote effecten hebben op het inkomen, zoals de hoogte van de prijzen voor het openbaar vervoer en dat geldt ook voor de energietransitie. GS worden opgeroepen om de energietransitie eerlijk te laten verlopen, zodat de sterkste schouders de zwaarste
590 lasten dragen. Complimenten voor het college voor de duurzame projecten in Greenport. Wat is de stand van zaken van het dossier onderzoek staatssteun? Zij is blij dat het participatiefonds duurzame economie zich begint te ontwikkelen. Digitale infrastructuur: burgerinitiatieven zijn niet succesvol terwijl gelijktijdig commerciële partijen extra toeslagen vragen. Herkent de gedeputeerde deze signalen en welke rol ligt er voor de provincie om de
595 digitale infrastructuur voor alle bewoners toegankelijk te maken? Delen GS de observatie dat het groene stoplicht op pagina 46 iets te optimistisch is?

Dhr. **Haijen** (SP) sluit zich aan bij GL en bij de zorgen over de toenemende inkomensongelijkheid. Worden deze cijfers nog geactualiseerd of is daar geen sprake meer
600 van? GS worden bedankt voor het toepassen van het brede welvaartsbegrip in de barometer en goed dat welzijn en levensgeluk worden betrokken. De huidige druk op de woningmarkt is volgens de rapportage een gevolg van toenemende arbeidsmigratie, maar is zeker ook echt een gevolg van politieke besluiten van de afgelopen 30 jaar, waarbij er stelselmatig is geliberaliseerd.

605 Mw. **Lagerveld** (VVD) constateert dat het goed gaat met de economie, de werkgelegenheid is sterk verbeterd er zijn veel mooie dingen gedaan met HIRB en de innovatiefondsen. Waarom is slechts een aanvraag van de 12 glasvezelinitiatieven gehonoreerd?

610 Dhr. **Zoon** (PvdD) is blij met de barometer welzijn en het opnemen van levensgeluk. De werkgelegenheid in de visserijsector is nihil, deze krimpt en is klein in verhouding tot de totale werkgelegenheid in Nederland. Ook de Brexit zal hier een enorme impact op hebben. In de voortgangsrapportage gebeurt er eigenlijk niets. Daarom dient gestopt te worden met het ondersteunen van de visserijsector.

615 Dhr. **Klein** (CU/SGP) vindt dit geen goed idee. De sector moet juist geholpen worden net zoals de landbouw om naar een toekomstbestendige vorm over te kunnen stappen. Goed dat er veel stoplichten op groen staan. Prominent wordt genoemd de milieuruimte voor het westelijk

620 Havengebied. Is het mogelijk om een meer gedetailleerde onderbouwing te leveren van welke bedrijvigheid voor circulaire economie noodzakelijk is en welke milieuruimte gevraagd wordt?

625 Dhr. **Bouberg Wilson** (ONH) constateert dat de provincie een substantiële bijdrage levert aan de welvaart in de provincie, ook in vergelijking met Nederland zij het dat de verbeteringen in de provincie iets achterblijven bij 2017. De oorzaken voor de knelpunten die op oranje staan, liggen vaak buiten de invloedssfeer van de provincie. Een expertmeeting wordt op prijs gesteld om vast te stellen hoe de provincie het welzijn en de welvaart nog actiever kan stimuleren en om te bezien of er nieuwe aandachtsvelden zijn waar vooruitgang gestimuleerd kan worden. Krimpregio's 2017 ten opzichte van 2012: van de 10 regio's zijn er 6 met krimp en 4 met groei, maar deze laatste 4 liggen allemaal in de MRA. Is er inderdaad sprake van krimp in de regio's of is de MRA-regio zeer succesvol om mensen te overtuigen om naar deze regio te verhuizen? Het antwoord hierop biedt meer reliëf aan de betekenis van het staatje.

635 Mw. **De Meij** (50plus) is ernstig bezorgd over de inkomensverschillen, er wordt aangesloten bij GL. Daarom dient de volgende coalitie de kerntaken van de provincie uit te breiden.

De voorzitter constateert dat de commissie het organiseren van een expertmeeting ondersteunt.

640 Gedeputeerde **Bond** dankt voor de complimenten. De vragen van D66 over verdieping van de matrix, de stoplichtensystematiek en Research en Development evenals de vraag van ONH over het succes van de MRA-regio gerelateerd aan de krimp in overige regio's kunnen op de expertmeeting breder worden besproken, evenals de vandaag gestelde vragen. De grotere inkomensverschillen hangen samen met veel goedbetaalde hoogwaardige werkgelegenheid in de provincie. De gevolgen van toenemende armoede zijn de keerzijde van de economische groei. Suggesties zoals gratis OV of uitbreiding van kerntaken dienen door de volgende coalitie beoordeeld te worden. In het NZKG zijn veel banen op vmbo- en mbo-niveau aanwezig en de plannen van een Havenstad hebben direct effect voor dit soort banen. De provincie heeft beperkte mogelijkheden bij het toepassen van inkomenspolitiek maar door bepaalde keuzes te maken, kan voorkomen worden dat een bepaalde sector beschikbare banen verdringt. Hierbij speelt het opleidingsaanbod een grote rol en daar houdt de werkambassadeur zich mee bezig. Voor Solar Lab is een subsidieaanvraag ingediend en voor medio 2019 zullen de plannen ingediend worden. In de vergadering van februari staat de digitale infrastructuur op de agenda van de commissie. Na goedkeuring van de tweede aanvraag van in totaal 12 aanvragen zullen er 11.500 aansluitingen gerealiseerd zijn. De resultaten van de pilots in Alkmaar, Hilversum en Castricum in het kader van de retailagenda worden verwerkt en komen terug in de commissie. De innovatieprogramma's kunnen bijgesteld worden om R&D te stimuleren, dat geldt ook voor het provinciaal fonds Duurzame Economie. Voor startups wordt ondersteuning aangeboden samen met universiteiten. Men wacht op de staatssteuntoets CO2. Arbeidsmigranten spelen zeker een rol bij de druk op de woningbouw en de groeiende economie. De cijfers dateren van eind 2017/2018 en die lopen enigszins achter bij de actualiteit. De ondersteuning van de visserijsector wordt zeker niet beëindigd, omdat er nog een aantal bedrijven in Den Helder, Den Oever en IJmuiden actief is. Deze zijn van groot belang mede in verband met de werkgelegenheid. Ook speelt deze sector een belangrijke rol bij het stimuleren van gezond eten. Met de minister en de visserijsector rond het IJsselmeer wordt gesproken over de overgang naar duurzaam beheer en bij dit overleg zijn de natuurorganisaties en vissers betrokken. Men streeft naar een warme sanering zodat de resterende bedrijven een rol kunnen spelen bij het beheer. De energietransitie en warmtenetten hebben gevolgen voor het plan van Havenstad, zoals blijkt uit de monitor. De energietransitie betreft warmtenetten, bio maar ook waterstof en deze toepassingen hebben allemaal ruimte nodig. In de krimpregio's zit een vertragingseffect, maar het is duidelijk dat de MRA sneller groeit dan Noord-Holland-Noord.

Tweede termijn

675 Dhr. **De Groot** (D66) constateert dat de provincie met het investeringsniveau achterloopt bij andere regio's in Nederland. Zijn hier duidelijk redenen voor? Wat kan de provincie nog meer kan doen dan wat er nu al gedaan wordt?

680 Mw. **Pels** (GL) herhaalt haar vraag over de digitale infrastructuur en de signalen rond burgerinitiatieven en toeslagen voor commerciële bedrijven.

Dhr. **Haijen** (SP) vraagt of de CBS-cijfers over de inkomensongelijkheid wel of niet geactualiseerd zijn. Hij is van mening dat deze actualisatie gestopt is.

685 Dhr. **Klein** (CU/SGP) vraagt om een concreter inzicht in de benodigde milieuruimte en welke nieuwe bedrijven in de toekomst extra ruimte nodig zullen hebben.

Mw. **Lagerveld** (VVD) vraagt waarom de gedeputeerde PS pas in februari informeert over de glasvezelinitiatieven. Kan hij nu al aangeven wat hier mis gaat?

690 Gedeputeerde **Bond** antwoordt dat er 11.500 aansluitingen worden gerealiseerd en er zitten er nog in de pijplijn, maar eerst moet een plan voldoen aan alle voorwaarden. Intussen blijkt dat de markt dit initiatief overneemt van de provincie en daarom duurt het proces wat langer omdat per 'wit gebied' offertes en businesscases opgesteld moeten worden en moeten de
695 garantstellingen worden onderzocht. Deze beoordeling vindt per project plaats en per project moet een besluit worden genomen. In februari a.s. wordt verwacht dat er drie projecten gelijktijdig gepresenteerd kunnen worden met een totaaloverzicht, gekoppeld aan het maximumbedrag waarvoor de provincie garant staat. Het doel van 18.000 aansluitingen zal gerealiseerd worden binnen de beschikbare financiële dekking. De cijfers worden niet meer
700 door het CBS geactualiseerd, hiermee is men gestopt in 2016. Technologie is zeer geënt op de regio Eindhoven terwijl de MRA is gespecialiseerd in ICT en dienstverlening. Wel moeten waar mogelijk stageplaatsen gefaciliteerd worden. Deze vraag zal meegenomen worden naar de expertmeeting. De opmerkingen van de CU/SGP over de havens kunnen beter aan
705 gedeputeerde Post voorgelegd worden omdat er dan inzicht ontstaat in de opgave van de MRA en de benodigde ruimte.

De **voorzitter** rondt de beraadslagingen af.

9. A-Agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie,
710 Sponsoring en Subsidies Algemeen
9.a. Subsidies Algemeen: Voordracht actualisatie evaluatiekader subsidies

Mw. **Lagerveld** (VVD) is blij dat de evaluatietermijn op vier jaar blijft staan. Kan de steekproefsgewijze evaluatie ook ingezet worden voor de resterende subsidies onder het
715 bedrag van 500.000 euro?

Dhr. **Zoon** (PvdD) stemt in met de aanpassingen en de voordracht.

Dhr. **Klein** (CU/SGP) ondersteunt het nieuwe beleid.

720 Dhr. **Bouberg Wilson** (ONH) stemt in met het voorstel.

Mw. **De Meij** (50plus) sluit zich hierbij aan. De discussie over Jumping Amsterdam komt op een later moment aan de orde.

725 Mw. **Van Andel** (CDA) vraagt hoe dit evaluatiekader zich verhoudt tot de nieuwe rol van de provincie bij de Omgevingswet en Omgevingsvisie, waarin wordt gesproken over maatschappelijke opgaven in plaats van provinciale doelen. Worden subsidies voortaan vaker aan maatschappelijke opgaven gerelateerd en dus ook meer aan de evaluatie? De vraag hierbij
730 moet zijn wat de subsidie bijdraagt aan het aanpakken van maatschappelijke opgaven. Gaat de provincie een andere rol vervullen en waar nodig subsidies en voorwaarden in samenspraak met andere overheden en organisaties vaststellen?

Dhr. **De Groot** (C66) vindt een steekproefsgewijze toetsing een prima aanvulling.

735 Mw. **Van Rooij** (PvdA) is blij met de aanpassingen.

Mw. **Pels** (GL) vindt het een hamerstuk.

740 Dhr. **Haijen** (SP) is blij met de aanpassingen.

- 745 Gedeputeerde **Bond** antwoordt dat subsidie een van de beschikbare instrumenten is van het totale pakket aan instrumenten. In de aanvraag wordt altijd gesproken over de doelgroep, dus dat is geïmplementeerd in de werkwijze. Subsidies van minder dan 500.000 euro hangen samen met proportionaliteit, de kosten mogen namelijk niet hoger zijn dan wat het subsidiebedrag oplevert. Alle ontvangers moeten standaard verantwoording afleggen en dat wordt gecontroleerd, want subsidies zijn altijd gekoppeld aan provinciale beleidsdoelen inclusief maatschappelijke opgaven. Daarom lijkt een steekproefsgewijze evaluatie overbodig.
- 750 De **voorzitter** constateert dat het voorstel als hamerstuk naar PS gaat onder voorbehoud van instemming van de VVD¹ die hier nog even over wil nadenken.
10. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 755 Er zijn geen vragen.
11. Sluiting
- 760 De **voorzitter** dankt iedereen voor zijn en haar bijdrage en sluit de vergadering om 20.45 uur.

¹ VVD heeft laten weten dat het wat hen betreft ook een hamerstuk kan zijn.